

Hizkuntzak ikasteko benetako esperientziak "chat" edo bideokonferentziaren bidez

(Real experiences in language-teaching using chat and video-lectures)

Sierra Orrantia, Josu
Etxepare, 3
48960 Galdakao
<http://www.redestb.es/personal/josus>

BIBLID [1137-4446 (2000), 11; 31-38]

Bigarren edo hirugarren hizkuntza bat ikasteko orduan, inguru eskolarrean, teknologia berrien laguntza izan dezakegu eta batez ere internetean laguntza. Artikuluan bideokonferentzia edo "chat"-en bitartez eginiko hizkuntzen ikaskuntzaz hitzegiten da, modu praktikoa eta sinplean, irakasleek horrelako saioak beraien klaseetan integra ditzaten.

Giltz-Hitzak: Bideokonferentzia. Internet. Hizkuntzen ikaskuntza.

A la hora de aprender una segunda o una tercera lengua en el entorno escolar, podemos contar con la ayuda de las nuevas tecnologías y sobre todo de Internet. En el artículo se habla del aprendizaje de lenguas por medio de la videoconferencia o de los "chat", de una manera práctica y sencilla a fin de que los profesores puedan integrar estas experiencias en sus clases.

Palabras Clave: Videoconferencia. Internet. Aprendizaje de lenguas.

Au moment d'apprendre une deuxième ou une troisième langue à l'école, nous pouvons compter sur l'aide des nouvelles technologies et surtout d'Internet. On parle, dans l'article, de l'apprentissage des langues au moyen de la vidéo-conférence ou des "chat", d'une façon simple et pratique afin que les enseignants puissent intégrer ces expériences dans leurs cours.

Mots Clés: Vidéo-conférence. Internet. Apprentissage des langues.

SARRERA

Plazaratzen du Salaberry-k (Salaberry, 1996: 23) oso galdera interesgarri bat ordenadore bitarteko komunikazioari buruz. Beste autore batzuk aipatuz, gogoratzen du elkarrizketa normaletan ematen den “*esanahiaren negoziazioa*” dela gakoa bigarren/hirugarren hizkuntza baten ikasketa prozesuan. Bestalde, talde-lana eta pare-lana oinarritzkoak dira ikaslearen praktika areagotzeko gela barruan. Talde-lanak informazioaren trukaketa sortzen du ikaslea interakzioan inplikatzuz. Interakzio-mota hau ezinbestekoa da xede-hizkuntza eskuratu ahal izateko eta argi dago CMC edo Computer Mediated Communication deritzanak hizkuntza-interakzioa sortzen ikaragarri laguntzen duela. Baina, eta hemen dago galdera, ordenadoreak sortutako ingurune hau egokia al da aipatutako interakzioa esandako baldintza pedagogikoe-tan sortzeko?

Ordenadoreak, dio Slaberry-k, lan bat egiteko efikazia gehitzen du. CMC-ak oso kalitate/prezio erlazio ona duen tresna bat eskaintzen dio hizkuntza-irakasleari, ikasleen arteko interakzio dezberdinak sortzeko.

BALDINTZA IDEALAK BIGARREN HIZKUNTZA BATEN IKASKUNTZARAKO

Chapelle-k dio (Chapelle, 1998), Long eta Pica-ren lanak aipatuz, zazpi hipotesi ezarri daitezkeela bigarren hizkuntza bat idealki ikasteko. Zazpi horietatik bakar batzuk azpimarratuko ditugu:

- Ikasleek xede-hizkuntzan produzitzeko aukerak izan behar dituzte.
- Ikasleek beraien output-ean eginiko erroreen berri izan behar dute.
- Ikasleek beraien output-ak zuzendu behar dituzte.
- Ikasleak inplikatu behar dira xede-hizkuntzan eginiko interakzioan eta interakzio hau esanahiaren negoziazioaren bidez aldatzeko modukoa izan behar da.
- Ikasleak inplikatu behar dira bigarren hizkuntzako lanetan eta lan hauen helburua interakzio on baterako aukerak ugaltzea izan behar da.

Hipotesi ideal horiek eskaini ahal izateko tresna berri batzuk ere baditugu egun: multimedia CALL (Computer Assisted Language Learning) izeneko softwarea eta, batez ere, Internet, mundu mailako sare telematikoa.

Kontuan hartu behar dugu, nolana ere, Salaberryk dioenez (Salaberry, 1996), “*2Hren ikaskuntzarako erabiltzen diren tresna teknologikoen efektu pedagogiko potentziala bere aplikazioa gidatzen duen hurbilketa metodologiko edo teorikoaren menpean dago.*” Beste era batera esanda, tresna edo teknologia bera ez da berez zoragarria hizkuntzaren ikaskuntzarako. Bere balioa, irakasleak tresna hori erabiltzeko jarraitzen duen metodologia edo ikuspegi pedagogikoaren arabera egongo da.

Hala ere, CMC tresnek “*iraultza*” bat suposatu dezakete, ez teknologiagatik beragatik baizik eta ikaslearengan zentratutako ikas-eredu bat bultzatzen dutelako”.

INTERNET ETA HIZKUNTZEN IRAKASKUNTZA

Aurreko batean ikusten genuen “*Nola landu euskara internet-en bidez*” (Sierra, 1997) artikuluan, sarearen ahalmena hizkuntzen irakaskuntzan.

Bertan, Muehleisen aipatzen genuen eta bere arrazoiak Internet hizkuntza klasean erabiltzeko (Muehleisen, 1997):

- Ordenagailuak erabiltzea ikaragarri motibatzailea da hizkuntza ikasterakoan.
- Internet-ek ikasten ari garen hizkuntza nazioarteko kontestu batean jartzen du.
- Internet-eko proiektuak interaktiboak dira.
- Internet erabiltzeko erraztasunak gero eta handiagoak dira.

Internet-ek, gainera, irakaskuntza ikaslearengan zentratzeko beste aukera bat ematen digu, benetako hizkuntza-esperientziak bizitzeko bide berri bat, kezka hau duen irakaslearen eskuetan.

Baina Warschauer-ek (Warschauer, 1997) honako hau gomendatzen die irakasleei Internet erabili ezker:

1. **Kontuz pentsatu helburuak:** gutxi irabazten da Internet bidezko ekintza solteak klase-ari gehituz. Zein da helburua? Hizkuntz-kontestu bat sortzea ikasleentzat? Idazmena lantzea?...
2. **Integrazioan pentsatu:** pentsatu ikasleen konexioak nola integratu klaseetan.
3. **Ez eman garrantzia gutxiegi konplexutasunari:** Internet erabiltzeak baditu bere zailtasunak. Hobe da hasieran anbizio gehiegi ez izatea, gauza txikiekin hastea.
4. **Beharrezkoa den laguntza teknikoarekin kontaktu:** ikasleek, binaka edo taldeka ari direlarik, beharrezkoa duten laguntza teknikoa izan dezatela.
5. **Inplikatu ikasleak erabakietan:** ikasleen interesak kontuan hartzea bereziki inportantea da internet bidezko irakaskuntzan eta horrek ez du suposatzen irakaslearen papera pasiboa denik.

SAREAN EGINIKO TOPAKETAK

Bada, izan ere, chat eta bideokonferentziarako hainbat software eta tresna. Batzuk dohainik. Interesgarri bat Cornell University-k sortutako **CU-SEEME** da, adibidez. Interneteko helbide honetan debalde deskargatu dezakezue Beta bat:

<http://cu-seeme.cornell.edu/v32x/v32xfront.html>

Software hori erabiliz erregistratuta dauden hainbat ikastetxerekin ere konektatu ahal izango duzue.

Baina oraingo honetan, **Internet** eta "*Microsoft Net Meeting*" programa erabiliko ditugu hizkuntza lantzeko asmoz (2. zein 3. Hizkuntza).

Programa hau Microsoft Internet Explorer-ekin dator dohainik eta informatikako edozein aldizkarirekin banatzen da (CD-ROMean)

Net Meeting-ek, dakizuen bezala, "chat", bideokonferentzia eta "kolaborazioa" permititzen ditu. Chat-a, idatzizko komunikazioa da eta sortutako testu guztiak gorde daitezke. Bideokonferentzia (web kamara txiki bat behar da) bideoz eta audioz egiten da eta ahozko hizkuntza lantzeko balio dezake. Audioak ondo funtzionatzen ez badu, "chat" eta bideoa erabil daitezke. Kolaborazioa, interlokutoreen arteko lana da. Biek erabil dezakete programaren bat (Excel, Word...) eta testu zein data-orri bat sortu.

CHAT ETA BIDEOKONFERENTZIAREN ABANTAILA BATZUK HIZKUNTZEN IRAKASKUNTZAN

Hizkuntza bat ikasteko biderik aproposena jatorrizko hiztunekiko interakzioa da, benetako interakzioa, hizkuntza erreala egoera komunikatibo errealetan erabiliz.

Interakzioa, dio Counihan-ek, (Counihan, 1998) ez da galdera bati itxarotea eta ez da galdera honi erantzun labur bat ematea. Interakzioak suposatzen du emozioa, sormena, adostasuna, desadostasuna, itxarotea hitz bat etorri arte, keinuak, zeinuak, hasperena, ...

Zoritxarrez, eskola-eremuetan ez dira asko izaten horretarako aukerak. Alde batetik, agian ez ditugu jatorrizko hiztun horiek edo eta ez dakigu oso ondo nola antolatu jatorrizko hiztunekiko interakzioa eskola-programa barruan.

Internet-ek, ordea, interakzio errealerako aukera berriak ematen dizkigu (Hanson-Smith, 1997). Teorian, munduko edozein txokotako hiztunekin hitz egin edo lan egin dezakegu planeta osoan zehar zabaltzen den sare honi esker (Leloup, Ponterio: 1997). Horrez gain, ikasle-entzako oso motibagarria da ariketa mota hau eta benetako harreman pertsonalak ahalbideratzen ditu, "*virtual*" samarrak badira ere, ikasleen interesa areagotuz.

LEHENIK ETA BEHIN, PRESTAKUNTZA

Dena den, ordenadoreko programak ireki aurretik oso ondo prestatu behar da saio bakoitza, hezkuntz-eteikin atera nahi badiogu behintzat.

Honako hau prestatu beharko dugu:

Ikasleen taldekatzea eta txandak: hobe da talde txikietan funtzionatzea eta txanda batzuk ezartzea denek parte har dezaten. Saioaren denbora mugatzea ere komeni da.

Interlokutorearekin tokia (ILS direktorioa, non gelditzen garen), ordua eta erabiliko duen izena eta bestelako xehetasunak ezarri: Net Meeting-ek direktorio asko ditu eta nahi duzune-

an sartu zaitezke. Gehienak oso beterik daude eta hobe da "Business" edo horrelakoren bat hartzea, errazago aurkituko zarete. Zuk definitu behar duzu zein eratako harremanak nahi dituzun: pertsonalak, lanekoak,...

Horrelakoetan esperientzia luzeagoa dutenek, honako hau aholkatzen dute (Zwier, 1998): **ikasleek erabiliko duten GAIA prestatzea** konektatu aurretik, bestela erori daitezke betiko "kaixo, zer moduz?" eta horrelakoetan, sekula "intereseko" ezer ere esan gabe. (<http://microsoft.com/education/k12/articles/intmar98.asp>), Hoberena zera da: gaia prestatzea, galdera eta erantzunak idaztea eta, konektatu aurretik, gaiari buruzko informazio nahikoa jasotzea. Honek esan nahi du ekintza honek, hizkuntz helburuez aparte, edukiak lantzeko ere balio dezakeela.

ADIBIDE BAT

Demagun "gure herria" gaia prestatzen dugula, (gure interlokutoreekin adostu ondoren, jakina) hori baita urrutiko norbaitekin hitz egiterakoan azaltzen den topikoetako bat (osatu daiteke gai hau beste batzuekin: ikasleen datu pertsonak, ikastetxearen aurkezpena...).

Lehenik, herriari buruzko honako azpigaiak markatuko ditugu:

- Kokapen geografikoa (lurraldea), ibaiak, mendiak, bideak...
- Historiari buruzko zertzelada batzuk.
- Ekonomia, biztanleria, itxura fisikoa, hizkuntzak...
- Klima, eguraldia, tenperaturak,...
- Gure ikastetxeari buruzko datuak...
- Hizketan ari direnen datuak eta bestelako xehetasunak...

Behin gai hau talde bakoitzean prestatu ondoren, gure interlokutorea izango diren ikastetxeekin kontaktatuko dugu.

Adibidez, *ils4.microsoft.com* direktorioan gelditu gara 11etan.

Beraien izena ezagutzen dugunez, direktorioan aurkitu eta deitu egiten diegu.

"*Elkarrizketa*" botoia sakatu eta "chat"-ean hasten gara, hitz eginez zein idatziz lan egin dezakegu. Bideo *webcam* baldin badute ikusi ere egingo ditugu.

Konektaturik gauden bitartean edozein gauza bidali ahal izango diegu interlokutoreei korreo elektronikoaren bidez (korreoa bidali botoiaz).

HIZKUNTZA LANTZEKO OHARRAK

Hizkuntza landu nahi badugu, **prestatuntzatik** bertatik hasi behar gara hizkuntz-etekina ateratzen. Ikasleek gaia prestatzen dutenean Word dokumentu batean idatziko dute eta dokumentu horiek inprimatu eta hizkuntza aldetik aztertu ditzakegu.

Dokumentu horiek, gure interlokutoreei bidali diezaizkiegu, argazki, irudi eta guzti nahi izan ezker, informazioaren elkar trukaketa aberatsago bat izateko (gure herria, taldekideak, ikastetxea...).

Chat-aren eraginez produzitu den testua ere gorde eta inprimatuko dugu hizkuntza aldetik aztertzeko.

Talde guztiek amaitu dutenean, talde lanean jarri ditzakegu esperientziari buruzko azalpen bat presta dezaten. Ondoren, talde bakoitzak bere ahozko zein idatzizko "*txostena*" azalduko du.

Informe horiek komentatzerakoan besteen hizkuntza edo hizkerari buruzko datuak ere azaldu daitezke: zer nolako euskara zuten, doinua, akatsak, ...

Beti ikasleak-ikasleekin egin ordez, bada beste *chat* edo bideokonferentzia interesgarri bat: heldu batekiko egiten dena. Hango irakasle, edo pertsona ezagunik: bertsolaria, sukaldaria edo idazle zein mendizalea, edozein. Arazoa, ariketa ondo prestatzea da eta etekinik handiena ateratzea.

IKASLEEN EKOIZPENA ETA HUTSEGITEEN ZUZENKETA

Desberdintzen baldin badugu, Johnson-ek dioen bezala, (Johnson, 1997) **HUTSEGITEA** eta **ERROREA**, lehena "gaitasuna gauzatzeko trebetasunak hutsegitea" litzateke eta bigarre-na aldiz, "ezagutzak hutsegitea".

Gure ikasleek bietakoak egin ditzakete baina oso ikasle berriak ez badira edo hizkuntza asignatura gisa ematen ez badute, normalagoa izango da hutsegite gehiago egitea erroreak baino. Hau da, nola esan beharko litzatekeen ezagutzen duten arren, teorian, mintzatzerakoan huts egiten dute.

Nola kontrolatu gure ariketa honetan ekoizpenaren kalitatea eta zuzentasuna? Chat-a erabil ezker nahiko erraza da bukatu bezain pronto testu idatzia aztertu eta zuzentzea. Konferentzia edo bideokonferentzia egin ezker zailagoa da. Nola ez, grabatu egin ditzakegu elkarriketak (kasetean), baina gero lan gehiago izango dugu elkarriketa guztia aztertzen.

Erroreen zuzenketarako EREDU ERREAL ZUZEN BAT behar dute eta hori ere lortu daiteke chat edo bideokonferentziaz. Hala ere, hutsegiteen zuzenketarako honako gauza hauek beharko dituzte ikasleek, Johnson-ek dioenez:

1. IKASLEAK HUTSEGITEAREKIN BUKATZEKO GOGOIA EDO PREMIA IZAN BEHAR DU.

Askotan ikasleak ez du zuzentasun handiago baten premiarik nabaritzen. Horrela ere bizi daiteke: "*komunera nahi*" eta komunikatzea lortzen badu, ez du besteren premiarik sentituko.

2. IKASLEAK PORTAERA ZUZENAREN BARNE-IRUDI BAT IZAN BEHAR DU. (BESTELA ERROREA IZANGO LITZATEKE ETA EZ HUTSEGITEA).

Noizbait entzun edo irakurri behar izan du ikasleak forma zuzena, bestela ezin du benetan izan zuzena denaren irudirik. Hutsegitearen *ostean* ere jaso dezake portaera zuzenaren irudirik, ez da beti hutsegitea egin aurretik jaso behar.

3. IKASLEAK AKATSA EGIN DUELA JAKIN BEHAR DU.

Ikaslea ez da automatikoki hutsegiteaz jabetzen. Agian irakasleak esatea ere ez da nahikoa izango, berak ikusi beharko du. Feedback-en bat beharko du eta feedback hori modu askotakoa izan daiteke: Ondo eta gaizki dagoena batera ikustea, birformulazioa ere ondo egon daiteke, ondo dagoena ikus dezakeelako, baina irakasleak beti birformulazioaz erantzuten badu, ez du 4. Baldintza beteko, berriz saiatzeko premiarik izango ez duelako.

4. BALDINTZA ERREALETAN BERRIZ SAIATZEKO AUKERA IZAN BEHAR DU IKASLEAK.

Bigarren aukera deritzana. Eta noiz gertatzen den aukera hori ere inportantea da. Zuzenketatik gertu, ahal dela. Garrantzitsuak dira ZUZENKETA eta BIGARREN SAIOA,

baina elkarrekin. Separaturik ez dute horrenbeste efektibotasunik. (Kontuz! Honek ez du esan nahi bigarren saio bakar batekin hutsegiteak betiko konpondu direnik)

TESTU-MOTA DESBERDINAK LANTZEA

Kontuan hartu behar da chat-ak eta konferentziak testu mota batzuk bakarrik produzitzen dituztela normalean. Gehienetan laburrak eta bat-batekoak, elkarrizketa erakoak...e.a. Gaiaren prestakuntzan beste era batekoak espero daitezke ordea. Dena den, testu luze eta konplexuak atxikitako dokumentu gisa trukatu daitezke. Adibidez: eta...hona hemen gure herriko monumentuei buruzko lantxo hau. Korreoz bidaltzen dizuegu momentu honetan (transmisioa bat-batekoa da).

Elkarrizketak, hizkuntza naturalean egiten dira eta hizkuntza erreala da benetako interlokutoreekin. Ez da ezinbestekoa beti jatorrizko hitzuneekin egitea, beti ikasi baitaiteke, baina jatorrizko hitzunikoa izango da, lehen esan dugunez, gehien bat gure ikasleek behar dutena.

BESTE MATERIAL BATZUEN TRUKAKETA

Chat-ean ari garen bitartean beste material batzuez ere balia gaitzke, edo balia daitezke ikasleak, kontestu zehatzago bat sortzeko. Bidali ditzakegun materialak asko dira:

- Argazkiak (scanner-etik pasatu ondoren, jakina) edo irudiak (ikasleenak, herrikoak, ...)
- Audio-grabazioak: bertsoak, kanta... (ordenadorearen grabatzailearekin egin ezker, "wav" fitxategiak dira normalean eta asko okupatzen dute: konprimitzea komeni da)
- Testu dokumentuak
- Abar

Bidaltzen ditugun gauza guztiak karpeta berberera doaz. Ikus ahal izateko, joan *Herramientas-era*, *Transferencia de Archivos*, *Abrir carpeta de archivos recibidos*.

AMAITZEKO

Aukera ederra eskaintzen die Internet-ek gure ikasleei jatorrizko interlokutoreak nonahi aurkitzeko. Irakasleak berriz, ekintza ondo antolatu beharko luke hizkuntzaren ikaskuntzarako benetako esperientzia hau "berriketako" saio xume bat bihurtu ez dadin eta ikasleak, ondo pasatzeaz gain, seriooki lanean aritu daitezzen.

ERREFERENTZIA BIBLIOGRAFIKOAK

COUNIHAN, G. (1998) *Teach to students to interact, not just talk*. The Internet TESL Journal. Vol IV, nº 7, July 1998. <http://www.aitech.ac.jp/~iteslj/>

CHAPELLE, C.A. (1998) *Multimedia call: lessons to be learned from research on instructed SLA*. Language Learning & Technology, Vol 2, Nº 1, July 1998, pp. 22-34. <http://polyglot.cal.msu.edu/llt/vol2num1/article1/index.html>

HANSON-SMITH, E. (1997) *Technology in the classroom* TESOL Professional Papers #2. <http://www.tesol.edu/pubs/profpapers/techclass.html>

JOHNSON, K. (1997) *Hutsegiteen Zuzenketak*. Hizpide, 40, 92-101 orr.

- LELOUP, J., PONTERIO, R. (1997) *Internet Technologies for authentic language learning experiences*. ERIC Clearinghouse on language and linguistics. Digest.
<http://www.cal.org/ericcl/digest/loup01.html>
- MUEHLEISEN, V. (1997) *Projects using the Internet in College English classes*. The Internet TESL Journal. Vol III, nº 6, June 1997 <http://www.aitech.ac.jp/~iteslj/>
- SALABERRY, M. R. (1996) *A theoretical foundation for the development of pedagogical tasks in computer mediated communication*. CALICO Journal, Vol. 14, Nº 1
- SIERRA, J. (1997) *Nola landu euskara Interneten bidez* Agora, 1,20-23. orr.
- WARSCHAUER, M. *The Internet for english teaching: guidelines for teachers*. The Internet TESL Journal. Vol III, nº 10, October 1997 <http://www.aitech.ac.jp/~iteslj/>
- ZWIER, J. (1998) *Meet on the Net: adventures with Microsoft Netmeeting*.
<http://www.Microsoft.com/education/k12/articles/intjun98.asp>